

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

TARTALOM:

Elpárolgás útján sűrűsödik-e be a méz, vagy a méhek maguk sűritik be azt? *Sötér Kálmán.* — A kis és nagy keretekről. *Nagy Iván.* — Levegőt a méheknek. *Dr. Ribáry F.* — Egyesületi élet: Választmányi ülés. — Sorsolás. *W.* — Csap és Vidéke méhészköre. — Méz-kereskedők és mézeskalácsosok jegyzéke. — Vegyesek. — Tagsági nyugtázások.

E folyóiratot az egylet rendes és köri tagjai a tagsági díjért kapják. Rendes tag évenként 2 frtot (4 korona), köri tag 1 frtot (2 korona) fizet.

KOLOZSVÁR, 1895.

AZ EGYLET TULAJDONA

GÁMÁN J. ÖRÖK. KÖNYVNYOMDÁJA.

Méhészeti eszközök
egyedüli nagy raktára
KISS ERNŐ vaskereskedésében,
Kolozsvárt, főtér 22. sz.

„Hungaria“ Budapesti részvénytársaság

Mütrágyagyári termékei

kizárólagos nagy raktára.

A nmltsg. miniszterium elrendelte az állami birtokokon e mütrágya kizárólagos használatát.

Megrendeléseket postafordultával postai utánvét mellett küld.

Árjegyzék ingyen.

2—12

Apró hirdetések.

E rovatban a méhészegylet tagjai 2 sorig ingyen hirdethetnek; ezen felül minden félhasábos petit sor 4 kr.

VÁSÁROL.

Csurgatott és pergetett mézet Lerner Vilmos, Gyöngyösön. Minta küldendő.

Tiszta viaszot nagy és kis mennyiségben vásárol *Gergely* Ferencz kereskedése Kolozsvár, főtér.

ELAD.

Szabó Imre Budapesten, mozdony-utca 14. szám elad 40 kilogr. tiszta méhviaszt.

A kolozsvári határon, az ugynevezett „Hegyes domb“-on egy mintegy 4 holdnyi terjedelmű, jó karban levő birtok jutányos áron eladó. Bővebb felvilágosítást ad lapunk kiadóhivatala.

Szabó László Vészton, Békés megye 45 kgr. pergetett mézet, à 50 kr.

Mézcetet a méhész-egylet gyárából, *Hirschfeld* Sándor kereskedése, Kolozsvár, főtér.

Szontagh Elek Krakkón, u. p. M.-Igen, 30 darab méhcsaládót és 54 darab jól készült mü-kaptárt. Ugy a kaptárak, mint a méhcsaládok egyenként is eladók.

ALKALMAZÁS.

Egy méhéhez, a ki ugy a káptáros, mint a kasos méhészkedésben jártas, kaptár- és mülép-gyártásban gyakorlattal bír, alkalmazást keres. Czím: *Bágyi Miklós, B.-Hunyad.*

Méhésznek ajánkozik *Fülep Miklós, Radnótfája u. p. Sz.-Régen. (Erdély.)*

Méhészeti Közlöny

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKKÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

A lap szellemi részét érdeklő közlemények a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez czimzendők:

Kolozsvár, Bástya-utca, 9. szám.
Reclamatíók-, hirdetésekre vonatkozó megkeresések *Wieder József* főtítkárhoz intézendők (Hosszu-utca 22.), a pénzküldemények: *Biró Gyula* egyleti pénztárnokhoz intézendők Kolozsvárt (Trencsin-tér 13. szám).

Rendes tagok 2 frt (4 korona), körít tagok 1 frt (2 korona) tagsági díjért a „Méhészeti Közlöny“-t is kapják.

Hirdetés díja: garmond soronként 8 kr. (16 fillér). Egy egész oldal: 3 frt (6 korona). Fél oldal: 1 frt 50 kr. (3 korona).

Egyleti tagok, éves és féléves hirdetőik 30% leengedésben részesülnek.

A kéziratokat nem adjuk vissza.

Elpárolgás útján sűrűsödik-e be a méz, vagy maguk a méhek sűritik be azt?

Én ugyan nem mondtam, hogy a gyűjtőméhek egyenest rendeltetése helyére raknak minden mézet, hanem csak azt, hogy a mit a mézkamrába helyeztek, többé nem bolygatják; minthogy azonban Csiki azt állítja, hogy minden mézet első sorban a fészek környékén helyeznek el, — ennek ellenében kénytelen vagyok kimondani, hogy ez a legkevesebb, mert a gyűjtött méznek legnagyobb részét — feltéve természetesen, hogy gazdagon mézelnek¹ — egyenest a mézkamrába rakják a méhek, legyen az akár fönt, akár a kaptár hátsó részében, — mert félreértések elkerülés tekintetéből világosan megjegyzem, hogy egyelőre azokról a kaptárokról szólok, a melyekben külön mézkamra van berendezve.

Csiki alig vehette ezt észre, mert a közhasználatban álló és valószínűleg általa is használt kaptárookban csak a középett vagy elől elhelyezett Hannemann-féle rácsokon át jurhatnak a mézkamrába a méhek; én azonban, minthogy kaptáiraiban hátul áll nyitva

¹ Ha a méhek keveset gyűjtenek, a mézkamra üresen marad, mert a mit gyűjtenek, mint napi szükségletet, a fészek környékén helyezik el és fel is emészti.

e közlekedés: napról napra látom, hogy a mezőről hazatérő méhek, gyakran virággporosan, egyenest a mézkamrába huzódnak.

Lehetetlen is volna, hogy a gyűjtött friss mézet első sorban mindig a fészek környékén helyezték el, mert például, ha az ákácz gazdagon virít, annyira meg van telve a fészek és környéke részint pecsételt mézzel, részint fiasítással, hogy néha $\frac{1}{2}$, sőt $\frac{1}{4}$ kilogr. mézet sem lehetne a nyílt sejtekben találni.

Ha ilyenkor a mézkamrát meg nem nyitjuk: ugyanazt teszik a méhek, a mint a szalmakaptárokban, midőn már nincsenek üres sejteik, kifeküsznek és szünetelnek; ha azonban megnyitjuk a mézkamrát, már az első napon 2, 3, 4 kilo, néha még ennél is több mézet találunk benne.

Honnan került e méz? talán a fészek környékéről hordják fel a méhek? erről szó sem lehet; mert ha a fészket és környékét átvizsgáljuk, a pecsételt mézet érintetlenül találjuk, a pecsétetlenből pedig 3-ad, 4-ed részben sem kerülhetett volna ki: tehát gyűjtötték.

Ugyane mellett bizonyít a méz minősége is, mert a mézkamrában tiszta ákác, a fészek környékén pedig másnemű, néha egészen sárga, repcze-, gyümölcs- és egyéb virágmézet találunk a nyílt sejtekben, a mi, mint régebben gyűjtött, egyszersmind sűrűbb is, míg a mézkamrában levő oly ritka, hogy ha a keretet gyorsan rántjuk ki, a ruhánkra freccsen.

Különben tegyen kísérletet Cs. megfestett méz felhordatásával, és meglátja, hogy ha a fészekben nincs sok üres lép, már az első órában színes mézet talál a mézkamrában, míg a fészek környékén helyben marad a nyitott sejtekben levő régi méz.

Ismételt sikeres kísérletek után évek óta behoztam gyakorlatomba, hogy az akác virágzása alkalmával a népesebb családokat, idősebb fiasítást tartalmazó kereteken az alsó osztályba szoritom, az ifjabb fiasítást múrajok készítésére, vagy gyengébb családok felsegítésére használom fel, a felső két osztályt pedig üres lépekkel, mézkamrának rendezem be.

Ezek a kaptárok egy-két nap alatt igen sokat gyűjtenek, pedig a fészek környékén nem tudnának elhelyezni 3—4 kanál mézet sem, mert a fiasítás után kiürült sejteket nyomban bepetézi az anya.

Hogy a frissen gyűjtött mézből semmit sem helyeznek el a méhek a fészkek környékén, feltéve, hogy ott üres, vagy részben telt sejtek vannak: azt eszem ágában sincs állítani; tudom azt is, hogy ha a méz a fészkek terjedésének útjában áll, nemcsak pecsételetlenül, de még ha be is volna pecsételve, hajlandók azt a méhek felszedni és a mézkamrába áthordani, ez a magyarázata annak, ha pergetés közben váratlanul sárgásabb és izére nézve is másnemű méz folyik a gépből; a mit határozottan tagadok, csak az, hogy a méhek mindig ezen a módon töltenek meg a mézkamrát.

Különben, ha a fészkekben megfogy vagy el is tűnik egyik-másik nyitott sejtől a méz, ebből még nem következik, hogy a mézkamrába szállították a méhek, mert fel is emészthették azt és a legtöbb esetben ez is történt vele, mivelhogy innét és nem a mézkamrából fogyasztanak.

Ha Cs. elmélete állana: úgy a fészkekből és környékéről reggelre rendszeresen el kellene tűnni minden pecsételetlen méznek, a mi azonban soha sem történik; ellenben megfogy a fészkek méztartalma a szalmakasokban és általában ott is, a hol a felső, vagy hátsó részekben üres sejtek, a melyekbe áthelyezhették volna azt a méhek, nincsenek. Hová lett ez a méz? hát biz azt megették a méhek.

Nem vonom kétségbe, mert magam is tapasztaltam, hogy Hannemann-féle rács alkalmazása mellett szivesebben rakják el a méhek a gyűjtött friss mézet a fészkek környékén, különösen a fölött, épen úgy, mint a szalmakasokban, de nem azért, hogy azt újból magukhoz vévén, besüritsék, hanem mert a rácsokon nem örömet hatolnak át, vagy képzelhető-e, hogy a méhek, még mielőtt tudomást vettek volna a mézkamráról, már arra számítanak, hogy az ideiglenesen letett mézet oda fogják átszállítani.

Ha azonban az alsó osztályokban megtelt minden sejt és a megszorult méhek kénytelenek volnának vagy szünetelni, vagy a mézkamrát elfoglalni. tudomást véve a benne függő üres lépekről is, megalkusznak a viszonyokkal és elfoglalják a mézkamrát: nemcsak nem szaporodnak a készletek a fészkekben, hanem szemlátomást fognak, mert a mellett, hogy ismét fogyasztanak, most már a mézkamrába gyűjtenek; sőt, miután az alsó osztályokban útjában áll a méz a fészkek napról napra szükségesebb terjedésének: fel-

hordják a mézkamrába előbb a pecsételetlen, később, ha szorulnak, a pecsételt mézet is.⁸

Ezt észlelhette Csiki és így találhatott a mézkamrában mindjárt sűrű mézet; semmi kétségem benne, hogy ezen az alapon építette fel elméletét is, meg nem gondolván, hogy kivételes állapottal áll szemben, a melyről a rendes viszonyok között érvényes törvényre következtetni nem szabad.

Ne ámítsa magát és másokat is azzal, hogy a mézkamrában nem volna friss méz, mert van akár mennyi, csak elfogulatlan, nyitott szemekkel kell utána nézni. Nem is lehet ez másképp; mert mint láttuk, a mézkamrában fennakadás nélkül szaporodnak a készletek, bár mennyire el legyen is foglalva a fészek pecsételt mézzel és fiasítással, holott a beszállított mézet vagy le sem lehetne tenni, vagy nyomban fel kellene szedni, besűríteni és a mézkamrába szállítani, már pedig az elmaradhatatlan vegyi folyamatokra való tekintetből is szükségesnek látszik, hogy a méhek ne rögtönösen sűrítsék be a mézet, hanem időt engedjenek a nádcukor invertiójára, a mi sűrű mézben sokkal nehezebben végződhetnék be, mint a ritkábban, — különben tessék hát megmondani, miért nem lehet a mézkamrát kiüríteni előbb, semmint a méhek pecsételni kezdenék a mézet, és mire várnak a pecsételéssel? arra, hogy a sejtek megteljenek? lehetetlen; napokig, hűs idővel hetekig láttam a sejteket szinig töltve és a méhek még sem fogtak a bepecsételéshez, ritka volt a méz.

Hogy az egyik nap gyűjtött mézet más nap már bepecsételték volna a méhek, abban szabad legyen kételkednem, én legalább soha sem tapasztaltam és az általam átolvasott, 1000-et jóval meghaladó méhészkönyvek egyikében sem olvastam ilyesmit, ennyi idő alatt a nádcukor inversiója sem következik be, a minek pedig a bepecsételés előtt nagyrészt meg kell történnie, mert a levegőtől elzárva, fönnakadna az inversio, ennek pedig az lenne a következménye, hogy a méz már rövid idő alatt kemény jegeczeket képezne a sejtekben; ha pedig a korondi méhek csakugyan már

⁸ Ez az oka, hogy a kik Hannemann-féle rácsokat használnak, még az akáczból is, különösen ha megelőzőleg valamiből sárga mézet gyűjtöttek a méhek, sárga mézet kapnak, míg az én mézemet többen már azzal is gyanúsították, hogy mesterségesen van szintelenítve.

más nap pecsételnek, úgy ez egy igen ritka, speciális sajátságuk, a melyet érdemes volna a külföldi szaklapokban közölni, hadd hal-lana az öreg Dzierzon is valami újat Magyarországból.

Nálunk oly ritkaság már az is, hogy 3-ad - 4-ed napra kezd-jék a pecsételést a méhek, hogy midőn 1888-ban először láttam ezt, mint nagy ritkaságot érdemesnek tartottam a M. L.-ban közölni.⁹

És mikor történik ilyesmi? akkor, ha a nektárt igen sűrűn gyűjtik a méhek, a mi szintén arról tanuskodik, hogy csak besűrűsödésére várnak és az én elméletem mellett bizonyít.

Különben én a fészek környékén sem találtam soha „szennyes, szintelen“ mézet, a mit a méhek elhelyeznek a sejtekbe, mind egyenlően tiszta; ha a méz szennyes, vagy oly anyagokkal van vegyülve, a melyek teljesen feloldódván benne, a méhek által ki nem választhatók, a mi azonban természetes viszonyok között nem szokott előfordulni, vagy pedig meg van romolva.

Csiki azt hiszi, hogy sikerült neki megállapítania, miszerint a mézkamrában az elraktározással foglalkozó méhek fiatalok, én pedig abban a meggyőződésben vagyok, hogy csalódik.

Megengedem, hogy a mézkamrában foglalkozó méhek szeli-deknek mutatkoznak, a minek természetes oka az, hogy mézgyom-ruk tele van, de a melyek terheiket már letették, bizony mérgesek is tudnak lenni; a mi pedig azt illeti, hogy e méhek külső kiné-zésük után itélve is fiatalok, annak nem tulajdonítok más értelmet, mint, hogy Cs. nem látott közöttük öregeket, de én láttam, egé-szen fekete, megszórtelenedett, foszladozó szárnyukat is.

Egyébként: minthogy a fiatal méhek 15 - 16-od napon már gyűjtenek, az öregek pedig napról napra pusztulnak, igen termé-szetes, hogy a gyűjtő méhek is általában inkább fiataloknak, mint öregeknek látszanak.

Kár, hogy Cs. közelebről meg nem határozta, hány napo-soknak tartja a méheket, melyek szerinte a mézbesűrítéssel foglal-koznak, hogy ne kellene ezt nekem kiszámítanom.

No de lássuk csak: minthogy a kikelt méhek harmad napos korukig semmit sem dolgoznak, innét kezdve, 11 - 12 napos ko-rukig a fiasításhoz látnak és ahhoz olyannyira ragaszkodnak, hogy füsttel is alig kergethetjük szét, nemhogy önként hajlandók volnának

⁹ L. M. L. 1888. évf. 163. lap.

azt elhagyni és a méz eltakarításához látni;¹⁰ 16-ad napon pedig már megkezdik a gyűjtést, úgy látszik, hogy a mézbesűrítő méhek korának a 12—15 nap között kellene állania. Mit gondol Cs., vajon ezek a 4 napi időköz alatt kelt méhek, a melyeknek e mellett a fiasítást élelmezni, viaszt termelni, a sejteket kitisztogatni, a mézet bepecsételni és a hol a kaptar beépítetlen, építkezniök is kell, fel bírnák-e dolgozni azt a méztömeget, a melyet 20-, 30-, 40.000 gyűjtőméh az akác virágzása alkalmával naponta beszállít, és mi történik akkor, ha nem bírnák feldolgozni?

Igaz, hogy nem minden kaptárban van ennyi gyűjtőméh, de a hol a gyűjtőméhek száma kevesebb, ott a szaporodás is korlátolt, tehát csekélyebb a 12—15 napos fiatalok száma is.

Ha pedig tekintetbe vesszük, hogy midőn a virágok gazdagon mézelnek, a fiatal méhek is hamarább — állítólag már 10—12 napos korukban — a gyűjtéshez látnak, kétségtelen, hogy annál kevesebb fiatal méh maradna a méz besűrítése és elraktározására, minél rohamosabban szaporodnak a feldolgozandó készletek, vagyis a természet ellentétbe helyezkednék önmagával.

Ha a természetet félre nem ismerjük, a méheknek ebből a sajátságából is levonhatjuk a következtetést, hogy a fiatal méhek bizony édes keveset törődnek a méz feldolgozása és elraktározásával; én azonban, eltekintve mindezekről, Csiki ide vonatkozó megfigyeléseit egyszerűen önámításnak nyilvánítanám, mert mint alább fogjuk látni, a kizárólag idősebb méhekből alakított családok által gyűjtött méz is épen úgy besűrődik és be is pecsételtek, mint a hol a fiatal méhek az idősebbekkel helyes arányban vannak, és mert, ha a mézkamrában munkálkodó méheket a méhestől távolabb söpörjük le a keretéről, néhány, esetleg középük keveredett fiatal kivételével, hazaröpülnek, tehát ismerik nemcsak a lakásukat, hanem annak környékét is, következésképp nem fiatalok. Sőt tagadom azt is, hogy a virágpor elhelyezését szintén a fiatalabb, belső munkálatokkal foglalkozókra biznák a gyűjtő méhek; a mit megengedek, csak az, hogy Cs. nem látta, a mint a virágpor-szállító

¹⁰ Obed. Bztg. 859 évf. 154. l. azt állítja és nincs is okunk benne kételkedni, hogy ugyanazok a méhek megmaradnak ugyanazoknak az álcáknak gondozásánál legalább is addig, míg a sejtek be nem födeleztetnek,

méh maga csomoszolta le zsákmányát, én azonban láttam ezt nem egyszer.

Tény, hogy gyengébb hordással megszűnik a pecsételés is, de hogy miképpen támogatná ez Cs. elméletét, azt nem értem, ellenkezőleg, ez is a mellett tanuskodik, hogy a méheknek nincs természetében a méznek ide-oda való áthordása, mert ellenkező esetben az alább fekvő sejtekből bizonyára megtöltenék és be is pecsételnék a felsőket.

Ha tudnám, hogy Cs. komolyan tette fel azt az ellenvetést, hogy a méhek épen a csomó közepében, a hol legmagasabb a hőmérséklet, nem pecsételnek mézet, mindenesetre én is komolyan és másképen válaszolnak, de mert nem akarom feltenni, hogy Cs. ne tudná, miszerint a fűrtbe huzódott méhek csomójának közepében csak fiasítás van, következőleg, hogy ott mézet nem is pecsételhetnek, tréfára veszem a dolgot, a mire elegendő azzal felelnem, hogy engem ilyesmivel zavarba hozni nem lehet.

Hogy a nedves ruha közönséges viszonyok között hamarább szárad a felső, mint az alsó légrétegben, arról mindenki meggyőződhetik; ha a padlás „*ugy izzad, mint rekkenő hőben az ember*“, az kivételes állapot, a milyen, legalább nyáron, midőn a méznek be kell sűrűdnie, a méhek lakásában soha elő nem fordul, ne keressük keresve a szélsőségeket.

A mi azonban a felesleges víz elpárolgásánál legfontosabb, az, hogy a behatolt friss levegő nem érintve a méhek által zárt sorokban takart alsó lépeket, mellékes utakon emelkedik a feles légkörbe és ott kell felmelegednie a meleg építmények és a bennük elhelyezett ugyanazt a hőmérsékletet tartó méztől, a melyből ennél fogva már 30—37 C. fokon is nagymennyiségű vizet rabol. Ha így fogjuk fel a dolgot, a mint hogy így is kell azt felfognunk, elesik Cs.-nek az az érvelése is, hogy ha a felesleges vizen elpárolgás útján adna tul a friss méz, az alább függő lépekben hamarabb kellene annak besűrűdnie.

Teljesen igaz van Csikinek, hogy ugyanabban a kaptárban is a méz halmazállapota különböző, helytelen azonban az a következtetése, hogy ha a méz elpárolgás útján sűrűsödnek be, az összes készlet egyszerre érné el a sűrűség megkívántató fokát, és egyszerre is kellene a méheknek az egészet bepecsételniök, mert a mi

előbb hordatott be, abból előbb is kell a felesleges víznek elpárolognia, sőt csakis így lehet a kaptárban, sűrűségére nézve, 4—5 és többféle méz, míg ha a méhek választanak ki a mézet, csak kétféle lehetne: frissen gyűjtött, egészen ritka és teljesen sűrű, a melyből már minden víz kiválasztatott, hacsak nem akar Cs. egy lépéssel tovább menni, azt állítva, hogy ugyanazt a mézet kétszer, háromszor, vagy négyszer is magukhoz veszik a méhek, míg egészen besűrűsítik, vagyis, hogy több dolguk van a méz besűrűsítésével, mint gyűjtésével.

Ebben az esetben azonban a munkafelosztásnak mikép kellett volna érvényesülnie, úgy, hogy a kisebb rész járjon gyűjteni, a nagyobb rész pedig a méz feldolgozásához látva, otthon maradjon, a mi azonban éppen ellenkezőleg történt.

Hogyan állíthatja oly apodiktikus hitelességgel és illetőleg miképen győződött meg Cs., hogy a mézgyomor diktálja a méheknek, mikor öntsék a besűrített mézet a sejtekbe, arra nézve adós maradt a felvilágosítással, nos tehát én is jogosítva érezhetném magamat minden megokolás nélkül csak annyit mondani, hogy a mézgyomor nem diktál a méheknek semmit.

Természetében van a méheknek, hogy ha mézgyomruk meg van töltve, mintha csak terhükre volna ez, sietnek annak tartalmát maguktól letenni, s ha le nem tehetik, az emésztő gyomorba bocsájtják azt; ha a megtöltött mézgyomorra elrekesztett méhet 2—3 óra múlva felboncsoljuk, alig találunk az előgyomorban valami mézet. A méhek, úgy látszik, tudják ezt, és azért csakis annyi mézet hagynak maguknak, a mennyi éppen táplálkozásra szükséges. Ez az egész.

Hogy népesebb kaptárak azért peccételik hamarább a mézet, mert legmagasabb és még éjjel is legegyszerűsebb meleg uralkodik bennük és ennél fogva a felesleges víz hamarább párolog el, azt talán nem is kellene mondanom.

Minthogy a 2-ik részlet befejezésénél saját kísérleteire és tapasztalataira hivatkozott, Schönfeld kísérletét, mely, közbevetőleg mondva, eredményében teljesen megegyez mások által már évtizedek előtt tett hasonló kísérletek eredményével, Csiki tévedésen alapulónak nyilvánította, legnagyobb kíváncsisággal vártam a befejező közleményt, de bizony csalódtam, a hegyek egeret szültek, mert :

az, hogy gyengébb családok lakásában néha a fészek közvetlen közelében is megromlik a méz, nemcsak nem Schönfeld ellen, de inkább mellette bizonyít; ha a kaptárban nincs elegendő meleg, a méz lassan sűrűsödik és eközben meg is romolhat, míg ellenkezőleg, ha a méhek maguk választanak ki a vizet, lehetetlen volna ez, mert a mi keveset ily gyenge családok gyűjtenek, ugyanazt mindenesetre fel is bírnák dolgozni; ha pedig nem, úgy bekövetkezhetnék ez a népesebb kaptárokban is, ha a fiatal méhek nem állanak arányban az idősebbekkel, a mi azonban még ott sem következik be, a hol a családban egyetlen fiatal méh sincsen.

Ha nem hiszi, tegye meg Csiki a kísérletet, a melyet én már számtalanszor megtettem, helyezzen át két szomszédos kaptárt¹¹ új állomásra, a mely azonban ne legyen messze az előbbitől, az erre a helyre visszatérő idősebb méheket pedig fogja fel egy kaptárba, a mely üres keretekkel van kitöltve, tegyen belé anyát és várja be az eredményt.

Ez a család temérdek mézet fog gyűjteni a nélkül, hogy abból valami megromolna, be is pecsételi azt, pedig 20 napig egyetlen fiatal méhe sincsen, sőt 4-ed, 5-öd naponként elszedhetjük éretlen fiasítását, hogy a gyűjtés egész időszakában ne juthasson fiatal méhekhez, azon kívül, hogy a család egészen legyengül, semmi baja sem lesz, tessék megmondani, hogyan sűrűsödött be itt a méz?

A gyakorlatban nem ritkaság, hogy a népesebb családok pár nap alatt megtöltik összes üres lépeiket, a mézet el kellene szednünk, de még oly ritkás, hogy nem volna tanácsos kipergetni, mit teszünk tehát? átrakjuk a ritkás mézet gyengébb kaptárokba és pár nap múlva besűrűdik, jóllehet a méhek csak gyéren lepik el, éjszakára pedig el is hagyják a lépeket.

Hogyan sűrűsödött itt be a méz? talán a fiatal méheknek nem adott elég dolgot saját készletük besűrítése?

Ugy látszik, azt sem vette észre Cs., hogy a mézkamrában szinig töltött sejtekben néhány nap múlva szemlátomást megapad a méz, úgy, hogy a méheknek újból és ismételve kell a sejteket tele tölteni. Sziveskedjék ezt is megfigyelni és okát adni a dolognak, mert azt, hogy gazdag mézélés alkalmával hajlandók volnának

¹¹ Ha csak egy kaptárt helyeznénk át, gyenge családot kapnánk, ezért mondom kettőt.

a méhek a mézkamrából is lehordani a mézet a fészekbe, eddig még nem mondotta.

Hogy a tejjel vegyített cukoroldatot mint szürkés folyadékot helyezték a fészek környékén levő sejtekbe a méhek, az sem bizonyítja, hogy Schönfeld kísérlete tévedésen alapszik, hanem igen is bizonyítja azt, a mit én mondtam, hogy a méhek kiválasztó képessége igen korlátolt és hogy a mézbe vagy cukoroldatba vegyített oldható anyagokat nem bírják kiválasztani.

A többire nézve: minthogy a tej könnyebb a cukoroldatnál, valószínűleg a felszínre emelkedett, egyszersmind pedig a méhek nyálával érintkezve, a meleg légkörben megturósodott, a mit aztán, minthogy nagyobb légenyirtalmánál fogva közel állott a virágporthoz, mint a fiasítás részére felhasználandót, a fészek környékén helyeztek el, az ekként megtisztult cukoroldatot pedig a mézkamrába hordták a méhek, ez a legelfogadhatóbb magyarázat.

Hogy pedig a »szennyes piszokkal telt mézmosadékból« tiszta mézet merítettek, az igen természetes, de a szenny és piszok oldhatatlan volt, de nem ám újabb feldolgozás útján, mert ha a felhordás megtörténtével nyomban utána néz, meggyőződött volna, hogy a mit csak a sejtekbe helyeztek a méhek, már teljesen tiszta.

A mennyiben pedig a kísérletek eredménye eltérő volt, annak oka nem az általános, hanem különleges viszonyokban keresendő, nevezetesen az erjedést erjesztő, a megsavanyodást pedig ecetgombák okozták, a melyek esetleg a folyadékba vegyültek.

Sötér Kálmán.

(Vége következik.)

A kis és nagy keretokről.

I.

A kis és nagy keretek hasznára való összehasonlításánál tekintetbe veendő: 1. melyik könnyit a méhésznél munkáján; 2. mely keretben marad a lép hosszabb ideig hasznavehető állapotban?

A ki, bár 1—2 keretes kaptárban levő családdal méhészkedik is, csakhamar tapasztalja, hogy a lépes keretek ki- és berakása elég fárasztó. Nem tekintve azt, hogy bármily összeállítású kereteket a méhek, a hol csak lehet, a kaptár falához, a szomszéd kerethez tapasztgatják, el nem kerülhető, hogy a kivett lépet gyakran s

néha huzamosabb ideig vizsgálni ne kelljen. Ki tagadná azt, hogy a kis keret felényi erőt kíván, mint a nagy? Az a méhészt, ki napokon át kénytelen a keretekkel bajlódni és a fáradságtól reszkető kezével e munkát folytatni kénytelen, tudja csak igazán megítélni, hogy habár a nagy keretért egyszer, ugyanannyi lépet magába foglaló kis keretért pedig kétszer kell nyulni: az esetben nagy kerettel szemben a kicsiny, könnyen tartható és kezelhető kerettel mégis szaporább a munka. Csupán az az előnye volna a nagy keretnek, hogy egy fogással akasztható ki- vagy be, holott a helyét elfoglaló 2 kis keretért kétszer kell nyulni, azaz két fogást kíván. Ez az időmegtakarítás csak látszólagos, mit minden nehezebb tárgy egyszeri vagy felényi súlyú tárgy kétszeri emelése között. A mi a többi munkát illeti: annál már a kis keret határozottan többet ér, ha pl. az anyát keressük, ugyanakkora lépterületet kell átkutatnunk a kis, mint a nagy kereteken, csakhogy a kis keret lépe gyorsabban áttekinthető, az anyának nincs annyi ideje, hogy a tulsó oldalra surranjon; míg a nagy kereteken valóságos bujocsákat játszhatik. Az meg bizonyításra nem szorul, hogy kisebb családokat, rajokat könnyebb kis kereteken szűkebb helyre szorítani, mint nagyokon. Ha pl. valamely gyengébb családot fiasítással akarok erősíteni, egy nagy keret lépét alig is tudná befedni, az alsó részben levő fiasítás elzárulna, s míg arra alkalmas nagy keretet találok, 2—3 kaptárt is kell kibontani, holott a legelső kis keretben levő fiasítás is alkalmas a felső keretsorba téve. A legfontosabb két munka tagadhatlanul: a mézszüret és a telelés. A nagy keretekkel méhészkedve, azok a méz elvételénél vagy egészen teltek, vagy csak részben; ha ily esetben nagy keret véges-végig csupa méz, nemcsak, hogy a kezelésre túlnehéz, de nagyobb súlyt hordozván, hamarabb is leszakad, összeroskad és kárbevész. Lépesméz eladásnál ritka eset, hogy kifogástalan nagy keretet találjunk és még ritkább eset, hogy arra vevő is akadjon. Sok helyt igen keresett a lépesméz, tehát a méztermelőkre semmi esetre sem előnyös a nagy keret.¹⁾ A méhek a méz fedését felülről kezdik,

¹⁾ Huber, ki közönséges éveken is családonként 50 kgr. mézet kapott, Bienenzucht munkája 65 lapján ezt mondja: „Sok méhészt egész kereteket, t. i. 14—16 hüv. (rónasi) 36·75—42 cm. magasakat. A költőfészkekben még csak valahogy megjárna, hanem a méz kamrában nem czélszerűek kívált, a hol a lépesméz ke-

kis keretekben hamarabb fedik be a mézet, nagy keretekben az alsó rész vagy fedetlen méz, legritkább esetben fedett, legtöbbször az alsó sejtsorok teljesen üresek; pedig tudvalevőleg a lépesméznek végig fedettnek kell lenni.

A mily nehézkesek a kezelésben a nagy keretek, sokalta fáradságosabb azok rendes, teljes kiépítettése a kis keretekénél, kivált közepes mézelési legelővel bíró vidéken. Feltéve, hogy csupán rajokkal építettünk, azokkal is többször úgy vagyunk, hogy a rövidebb ideig tartó mézgyűjtés alatt a raj nagyságához képest szűkített $\frac{5}{10}$ — $\frac{8}{10}$ költőfészket sem építik ki. A nagy keretek lépcsőit, hol a kaptár hátulján, hol elején, hol mindkét helyen lépcsőzetesen félbehagyják. Mily könnyű ellenben a kis keretek teljes kiépítettése. Még mielőtt a méhek építési kedve alább száll, az alól levő ki nem épített kis kereteket az egészen kiépítettek közé beosztjuk s teljes beépítéseket siettetjük. Végre vegyük az eléggé gyakran előforduló esetet, hogy a méhcsalád ősszel mézet nem gyűjtethetett, ez esetben a méhek a méhkamrában levő fedetlen mézet a fiasítás fölébe helyezik, de a fedettet ott hagyják. A betelelés alkalmával azt látjuk, hogy a mézkamrában is, a költőfészkekben is van méz, mindkét helyen a lépek felső részében kisebb mennyiségben, $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ klg.-ig. Ha csupán nagy keretekkel méhészkedünk, a telelésre szükséges 10—12 klg. mézmennyiséget 20 keretben és azon túl is kellene beadni. A nagy tér, a méz szétszórt volta: a telelő méhcsalád biztos pusztulása. Egészen más, ha kis keretekkel méhészkedünk; ez esetben ugyanannyi mézmennyiséget *fél annyi térben* helyezhetünk el, mert ha az őszi gyűjtés elmaradt az egyleti kaptár 30 kis keretében, a legalsó sorban való 10 keret, mint egészen üres eltávolítható; a fészkek felső sorában is találunk 2—4 kis keretet, melyben csekély a méz és télire szintén kivethető, marad tehát a költőfészkekből 6—8 és a mézkamra 10 kerete, melyekben szintén, mint a 20 nagy keretben $\frac{1}{2}$ klg.-nyi mézátlagot felvéve, 8—9 klg. téli élelemmel a méhcsalád ellátható, a fészkek a méhek számára képest szűkíthető; felül és hátul melegtartó anyaggal a

lendőbb, mint a csurgott; mert az egész keretek ritkán telnek meg mézzel és fedtetnek be; gyakran van bennök virágpor is. Azonkívül a 14—16 hüv. magas mézeskeretek oly könnyen el nem adhatók, mint csak 8 hüv. magasak.

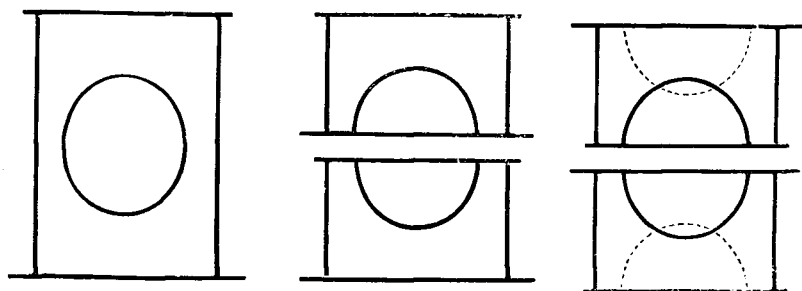
hideg ellen megvédhető. Mily bajos a nagy keretekkel való betelelés szolgáljon tanulmányul Zaborszky úr esete.²⁾

Nyilvánvaló előnye a kis keretnek az is, hogy kisebb vagy felényi súlyú lévén, mint a nagy: a szállításnál ennél az oknál fogva is nagyobb biztonságot nyújt a leszakadás ellenében. Igen fontos ez ott, hol vándorméhészkedést üznek. Magam voltam tanuja annak, hogy hat család nagy keretekben aállítás áldozatává lett, holott hat család kis keretekben ugyanazon állítást baj nélkül kiállotta.

Nem találkozik okszerű méhészt, ki a lépek becses voltát be nem látná, hiszen kellő lépkészlet nélkül a mézgyűjtést ki sem használhatjuk; a méhek a lépek építéséhez a viasz értékét többszörösen felülmuló, sok élelmet és drága időt fordítanak. Világos tehát, hogy mentől tovább marad a lép hasznavehető állapotban, annál nagyobb haszna van abból a méhésznek, ha pedig a lép rövid idő alatt válik hasznavehetetlenné; kárba vészett a reáfordított idő és előállítási anyagának értéke. Nagyon is érdemes szemügyre vennünk, mi okozza a lépek elromlását, hogy rendeltetésöknek, céljuknak meg nem felelnek, daczára annak, hogy a méhészt azokat ellenségeitől sikeresen megóvjá? Feltéve, hogy lépeinket a molyok, egerek, penész stb. meg nem rongálja: tapasztalhatjuk, hogy a sok izben kikelő fiasítás a lépnek leginkább közfalát tetemesen megvastagítja. Ámbár, méhészkedésem ideje alatt, még oly barna lépre nem akadtam, melyben a méhcsalád a lép közfalának vastagsága miatt nem fiasított volna: mindazonáltal úgy vélem, hogy bizonyos idő múlva a vén lép a fészekbe nem való. Hasonlitsuk össze a kis és nagy keret lépet e tekintetben is. Tessék valamely nagy keretbe foglalt barna színű lépet a világosság felé tartani! A lép szélein, nevezetesen fent, oldalt és alól a lép még áttetsző, míg a közepén a világosság semmi nyoma; vagy tekintsünk a fészekbe, midőn a fiasítás emelkedőben, vagy hanyatlóban van; ekkor a fiasítás a lép közepét foglalja el. Miután tehát a fiasítás annak idejében a nagy keret lépének állandóan ugyanazon részét, a közepét foglalja el, a lépek ez a része válik leghamarább hasznavehetetlenné, habár ugyanaz a lép többi része rendeltetésének még továbbra is megfelelne. Ha ugyanazon nagy keret helyén két kis keret van, melyek néha idején felcserélődnek (azaz az alsó felülre

²⁾ M. Közlöny 1892. évfolyam 17. sz.

és megfordítva) megérthetjük, hogy a fiasítás nem mindig egy és ugyanazon helyen lesz.

1. A nagy keret, közepén a fiasítással ugyanazon helyen állandóan.

2. Két kis keret, közepén a fiasítással.

3. Ez a két keret felcserélve, közepén a fiasítással a pontozott vonal a fiasítás helyét mutatja az előbbi helyzetben.

Ebből a körülményből következik, hogy a kis keretbe épített lép még egyszer annyi ideig marad hasznavehető állapotban a méhész javára, mint a nagy keret lépe. A kikelő fiasítás egyenletesen vastagítja a kis keret lépét fent és alant és ekként szilárddá is teszi, bátran pergethetjük és a szállításnál sem szakad le.

A mi a lépeket további használatra alkalmatlanná teszi: az a sejtek elformátlanosodása. Erre a körülményre tisztelt méhésztársaimat már figyelmeztettem, feltüntetve azt, hogy méhészetemben a lép felső sejtjeinek megnyulását a nagy keretekben tapasztaltam és bebizonyítottam e tekintetben is a kis keret hasznosabb, czélszerűbb voltát. A »Méhészeti Közlöny« 1894. évi 4. számában avval lett megtámadva közleményem, hogy a lépek soha oly hátrányos mérvben meg nem nyulnak, s heresejteké át nem alakulnak, ezt egyszerűen azzal czáfoltam meg, hogy éppen tél idején a kezem ügyében levő megnyúlt lépekből mutatót küldöttem, hadd beszéljen a lép, ki mond igazat, ki hamisat? Nekem adott igazat. A M. Közlöny 1894. évi 4. számában az az ellenvetés áll, hogy a lépeket legfeljebb 3 évig kell használni s ha nehezek a nagy keretek, dolgozzunk villával, mert a nagy kereten legjobban teie a méh. Mindezen ellenvetés közleményem lényegét nem érinti. állításaimat

meg nem ingatja, mert a nagy keret megnyúlt sejtjeit helyre nem hozza. Minden méhész hasznot is óhajtván elérni, a lépeket addig használja, a míg céljuknak megfelelnek. Bizonyára az lesz a derekabb méhész, ki azokat több ideig sikerrel használhatja. A nagy keretekbe épített lépek súlyát az ismeri, ki nemcsak üres keretekkel vagy lépekkel méhészkedik; egy-két kaptárral kedv- és időtöltésből méhészkedve, megtaláljuk a megfelelő eszközt, de a több és sok méhcsaláddai méhészkedőnek csak oly eszköz felelne meg, mely által a pl. 3 klg. súlyú lép, legalább 1 klg-ra leszállana. Ily eszköz azonban nem lévén, a bajon csak a kis keret segít.

(Folytatása következik).

Nagy Iván.

Levegőt a méheknek.

Legtöbb méhész a méhek betelelésénél azt a hibát követi el, hogy nem gondoskodik megfelelő légcseréről. Ennek a következménye az, hogy a méhek télen át, a léghiány miatt vagy elvesznek, vagy fölötte megapadnak. A tapasztalat bizonyítja, hogy a léghiány több esetben okoz bajt, mint a szűkösön kimért táplálék, avagy a szabálytalan elrendezés. A vadon tenyésző méheknél is azt tapasztaljuk, hogy nem zárkóznak el télire a külső levegő befolyásától.

Több méhesben tapasztaltam és pedig olyan méhésznel is, a ki elsőrendű méhész hírében áll, hogy a kaptárak ajtóját beragasztotta, az ajtó és ablak közötti rést vastag tömással látta el, a mézkamrát (álló kaptárnál) hasonlóképen és a röprést teljesen elzárva, csak a lyukgatott tolokán át történhetett némi légcseré. Nem is szólok a boglya alatt vagy a veremben telet szegény méhek soráról, melyek még többet szenvednek léghiány miatt.

Igaz, hogy a méheknek kevés levegő is elegendő télen át, de szükséges a légcseré, főként jó levegő. Sokkal kevesebbet szenvednek a küllég-, mint a levegő hiánya miatt. — Egy elzárt, benépesített méhkasban az égő gyertya elalszik, a kaptár belüregé szénny-tartalma miatt. Ebben a mérges gázban megszűnik minden állati élet. Ha pedig légcseré van ugyan, de nem *elegendő*, a légfogyasztók számának le kell apadni annyira, a mennyinek a létszámával a levegő egyenlő arányban áll. Csakhogy akárhány esetben az apa-

dás oly mérvü, hogy a megmaradt rész a szükséges meleget nem képes kifejteni, és a megmaradtak, a hideg miatt dermednek meg.

Helyesnek tartom, az Erdélyrészi Méhész-Egylettől is elfogadott 10 centim. hosszú és 8 millim. széles röprést, valamint azt, hogy ezeknek az alja a fenék-deszkát érinti; mert e mellett a szerkezet mellett magok a méhek is (a melegebb időszakban) könnyebben szellőztethetik a kaptárt. Még helyesebbnek vélném, különösen a téli szellőztetésre való tekintetből, ha a röplyuk, mint egy csatorna, még néhány centiméterre benyulnék a kaptárba; mert így a kívülről betoluló friss levegő egyenletesebb cserét létesítene.

Nem tesz helyesen az a méhész, a ki ősszel, midőn téiere elhelyezi méheit, egy bizonyos légcsereire hagyott nyílást változtatlanul hagyja egész tavaszig. Ebben az esetben vagy igen kicsiny, vagy igen nagy a légcsere, vagy igen meleg lehet a kaptár, vagy igen hideg. Mert mind a két szélsőség árt. A méhnek éreznie kell, hogy tél van, különben a korai fiasítás okozhat nagy bajt; a túlságos hideg nagyobb fogyasztást eredményezhet hőkifejtés céljából, miből ismét veszedelmes baj támadhat, a mint már e lapokban is többször említve volt.

A tél minőségét előre senki se határozhatja meg. Ezért a hőfoki változásokhoz képest arányosítani kell a légcserét is. Tapasztalatom szerint jó és jó közepes méhcsaládoknál, addig, a míg a küllég 6 foknál (R.) nem hidegebb, 4—5 cm. nyílás mellett legszabályosabban foly a légcsere. Ha a hőmérő lejjebb szállott: szűkíteni lehet a nyílást 2 cm.-ig. Mikor a hő 8—9 fokot ért el (R.), akkor már 7—8 cm.-nyire szükséges tágítani a nyílást.

Mindezek mellett természetesen az is szükséges, hogy koronként vizsgálja meg a méhész kaptárát, ha vajjon a lehullott méhek nem főtték-e el a röpnyílást? s ebben az esetben a hullott méheket takarítsa el.

Dr. Ribáry F.

Egyesületi élet.

Választmányi ülés. — Sorsolás.

Az Erdélyrészi Méhész-Egylet f. évi január hó 19-én tartott választmányi gyűlésén ejtette meg a szokásos sorsolást.

A nyereménytárgyak: élő méhcsalád kettős falu Bodor-féle kaptárban, 1 kettős falu és 1 egyes falu Bodor-féle kaptár, 4 keret lépes méz, 5 klgr. pergetett méz 1 klgrmos, 2 $\frac{1}{2}$ klgr. $\frac{1}{2}$ kilós és 7 \cdot ₂₀₀ klgr. 300 grammos üvegekben. A nyereménytárgyak közül a három első egyleti főtítkár Wieder Józsefnél van letéve, míg a többi Hirschfeld Sándor főtéri üzletében vehető át f. évi február hó 25-étől kezdődőleg f. évi május hó végéig.

Ezen idő tartama alatt el nem vitt tárgyak az egylet tulajdonába mennek át.

Minden nyeremény csak a nyertes által kiállított és aláírt vevény ellenében lesz kiszolgáltatva. Szállítási és csomagolási költség a nyertes tagtársat terheli.

A sorsolás eredményét a következőkben adjuk:

Folyó szám	A nyert tárgy megnevezése	A nyerő neve	Nyerő szám
1.	Élő méhcsalád Bodor-féle kettős falu kaptárban	(51) Hegedüs Sándor	39
2.	Kettős falu Bodor-féle kaptár	(29) Csiki Lukács	23
3.	Egyes falu Bodor-féle kaptár	Matisz Lajos	214
4.	Egy keret méz	Szabó József Sz.-Fenes	84
5.	» » »	Neiszer György	358
6.	» » »	Téglás Sándor	257
7.	» » »	Bocsánczy András	230
8.	1 klgr. pergetett méz	(22) Schilling Rudolf	16
9.	» » » »	(28) Csiki Lukács	22
10.	» » » »	Lucs Ferencz	283
11.	» » » »	Kőmives Gerő	78
12.	» » » »	(72) Vályi Elek	57
13.	500 gr. » »	(36) Br. Bánffy Dániel	29
14.	» » » »	Gilyén József	194
15.	» » » »	Indig Áron	265
16.	» » » »	(58) Szoboszlói Károly	46
17.	» » » »	Hatházy Ferencz	199
18.	300 » » »	(56) Bartha Miklós	44
19.	» » » »	(2) Vörös Sándor	2
20.	» » » »	Turai Vincze	376
21.	» » » »	Töltényi Antal	90

Folyó szám	A nyert tárgy megnevezése	A nyerő neve	Nyerő szám
22.	300 gr. pergetett méz	Horváth Bertalan	77
23.	» » » »	(45) Göndöcs Benedek	35
24.	» » » »	Szukup Lajos	382
25.	» » » »	Br. Bánffy Ernő	68
26.	» » » »	(4) Benkő Mihály	4
27.	» » » »	Haiszer Henrich	112
28.	» » » »	Dumbráva László	238
29.	» » » »	(13) Gajzágó Antal	8
30.	» » » »	(52) Hegedüs Sándor	40
31.	» » » »	Drágos Sándor	236
32.	» » » »	(37) 'Sigmund Dezső	37
33.	» » » »	(39) Br. Ambrózy Béla	32
34.	» » » »	Turcsányi Gyula	177
35.	» » » »	(69) Tamási János	54
36.	» » » »	Máté Barabás	213
37.	» » » »	(21) Csiki Viktor	15
38.	» » » »	Solymossi Endre	289
39.	» » » »	Szántó Ferenc	132
40.	» » » »	Oelberg Károly	414
41.	» » » »	Reim János	136

A () közötti számok a sorsjegyek folyó számait jelzik.

A sorsolás végeztével az egyleti szolgál, s végre a Méz Apológiájára vonatkozólag hozott végérvényes határozatot a választmány.

IV.

Csap és Vidéke Méhészköre.

Csap és Vidéke méhészkörünk, mint annak fáradhatatlan elnöke Bacskai Sámuel minket értesít, t. évi január hó 20-án — tehát alakulásától alig három óra — tartotta meg első rendes közgyűlését. Csapon.

E fiatal körünk nemcsak életképességének adta fényes tanujelét, hanem bebizonyította azt, hogy igazi fáradhatatlan lelkesedés s egyszerűtettel felkarolt eszme nagymérvű pártolás és igaz hívőkre talál.

Csap és Vidéke méhészkörnek 5 megye 53 helyén 104 tagja van és pedig:

Ungmegye	39 helyén	87 tag.
Zemplénmegye	5 „	6 „
Szabolcs „	3 „	3 „
Bereg „	5 „	7 „ és
Budapest fő- és székvárosban		1 „

A kör 300 forinton, mely 10 forintos részvényekből gyűl be (270 frt már befolyt), minta-méhest állít fel tavaszon az elnök által ideiglenesen átengedett, a vasuti fűtőház átellenében fekvő telken. A felállítandó mintaméhes részvényeiből 1—1 drbot báró Sennyei Béla és egyletünk vásárolt meg a kör javára.

A körnek különben már 16 élő méhcsaládja van s meg vagyunk győződve, hogy oly lelkes, fáradhatatlan, ügybuzgó elnökkel élén, rövid idő alatt egyike lesz leghatalmasabb körünknek, mely kedves hazánk északi részén a szakszerű méhészetnek már is világitó tornya.

A kör első közgyűlésén 43 tag volt jelen.

Ezen a közgyűlésen a fáradhatlan elnököt, Bacskai Sámuel újból közfelkiáltással megválasztották elnöknek; titkárnak Józsa Dezsőt, pénztárnoknak Kozma Mártont.

Ezután a választmány újból alakított. A helybeliek közül: Baska Adolf, Garai Ignác, Fekete Titusz, Csaba György és Juhász Kálmán; a vidékiek közül: Berzeviczy István, Zeisler Lajos, Thuri Nagy Sándor, Lasztóky Béla és Tabódy Jenő.

Berzeviczy István nagybirtokos a választmány megalakítása után felolvasást tartott »A méhről«, igen szép és kedves modorban.

A közgyűlés az elnököt lelkesen megéltenezve, bevezető beszédét vette a társas vacsora, melyen a legelső pohárköszöntőt nagytiszteletű Bacskai Sámuel ev. ref. lelkész és köri elnök mondotta a mi magyar Dzierzonunkra: Sötér Kálmánra. Ezután következett még az elnökre, Berzeviczy Istvánra, Bernáth Zoltánra, Ember Jánosra, Kusnyir Gyulára, forgalmi főnökre, hölgyekre stb.

Ezután táncz s oly fesztelen mulatság következett, melyet csak a 6 órakor induló vonat oszlatott fel, mert a vidéki tagoknak ezzel a vonattal kellett indulniok. Magukkal vitték azonban egy kellemes est maradandó emlékeit.

Mézőkereskedők és mézeskalácsosok jegyzéke.

Mézeskalácsosok.

I. Magyarország.

Abauj-Szántó, Vizsokya Márton. Abony, Pestm. Szuli Pál. Ada, Bács-Bodrogm. Szubity Péter. Adánd, Somogym. Verhovina Antal. Adony, Fehérm. Schnell Ferencz. Alberti-Irsa, Ecsedi Lajos, Gyovai Márton, Almás, Bács-Bodrogm. Kilván József. Almás-Kamarás, Aradm. Erményi János, Krenn Ede. Alsó-Meczenzéf, Abauj-Tornam. Ludwig György, Szalczer Rezső. Andocs, Somogym. Csik István, Csik József, Materenyi Ferencz. Apatin, Bács-Bodrogm. Brand József, Grieszmayer Antal, Grieszmayer József, Morber Antal. Arad, Barthel Ernő, Szent-Pál-utcza 6. Bartl Károlyné és fia, özv. Baruch Dávidné, Rákóczy-utcza 11. Kallap János, Deák Ferencz-utcza 35. Kristay Miklós, Forray utcza 8. Oertl Károly, fűrj-utsza 8. Zimmermann Lajos, Wesselényi-utcza 86. Aszód, Angyal Béla. Bács, Szeusz Mátyás. Baja, Bogovits Ferencz, Vásártér 586. Gyurkovics Benő, Fő-utcza 138. Hösche Nándor, fecske-utcza 95. Huimann János, fő-utcza 343, Vuity Ferencz, kigyó-utcza 324. Bajmok, Özv. Kasty Katalin, Rapcsán Alajos. Balassa-Gyarmat, Fazekas Dezső, Meleg Imre. Bán, Baranyam. Hofmeister János. Barcs, Oberitter Adolf. Barót, Mikos László. Bártfa, Podlenszky József, Schmidt Nándor. Basahid, Torontálm. Radovits Tósa. Báltaszék, Csida Sándor. Bavaniste, Temesm. Jovánovics Vazul. Bazin, Pozsonym. Ertl Győző. Békés-Csaba, Bayer Ádám, Filipinyi Károly, Martencsek András, Povázsay András. Belényes, Biharm. Özv. Friedländer Netti, Joannovics György, Kigyosán Ambrus. Beodora, Torontálmegye. Dancs Tamás. Beregszász, Smiedle György. Berzencze, Somogym. Szabó István. Besstercze, Besztercze-Naszódm. Dafi Gusztáv, Schmidt Sámuel, Schmidt Sándor, özv. Wellmann Regina. Beszterczebánya, Zólyomm. Biermann Lajos, Gally J. Sámuel, Kolopka Ferencz, Kolopka Károly. Bethlen, Szolnok-Dobokam. Straub Nándor. Bezdán, Bács-Bodrogm. Koller Mór. Bicske, Fehérm. Bresztyenszky Ignác. Bikács, Tolnam. Donarell Jakab, Kollek Antal. Bodajk, Fehérm. Varga Domonkos és Varga József. Boldogasszony, Mosonym. Firszter Mihály, Harrah Simon, Jareb János. Bonyhád, Stoll Ferencz, Stoll Jakab. Boros-Jenő, Holler János. Bottonya,

Zalam. Vladulovics János. Brassó, Király József. Breznóbánya, Zólyomm. Dianiska Lipót. Bucsu-Szt.-László, Zalam. Németh József. Budafok, Özvegy Mitterhauser Mária. Budakesz, Pruzsinyky Imre. Budaörs, Sándor István. Budapest: Beliczay Béla, VII., Csányi-u. 3. Benedek Samu, I., Attila-u. 3. Clement Adalbert, X., bánya-u. 14. Clement Károly, VII., Gizella-ut 15. Csiló János, VIII., nagyfuvaros-u. 27. Effert János, I., Attila-u. 26. Klokner Mihály, III., nád-u. 5. Kormos Antal, VI., sziv-u. 33. Kugler József, III., Zsigmond-u. 66. Láng Mihály, IX., angyal-u. 17. Ludwigh N. Jánosné, IX., soroksári-u. 59. Ludwigh Lajos, II., fő-u. 35. Macher Gúztávné, VI., Hunyadi-tér 2. Mandli Ferencz, VII., hársfa-u. 9. Micsik Lajos, IV., kigyó-u. 1. Özv. Schuschill Györgyné, VIII., koszoru-u. 15. Veörös László, VIII., tömő-u. 10. Wukasinovits János, IX., soroksári-u. 22. Csakovár, Temesm. Dajevits Péter, Keller Mihály, Fleiss Simon. Csáktornya, Zalam. Blahuta Károly, Petrosnik Ignác, Petsornik Károly. Csákvár, Fehérm. Kneif Imre. Cséb, u. p. Glozsán, Bács Bodrogm. Welczmüller. Csepreg, Sopronm. Genmits János. Csermő, Aradm. Király András. Csik-Tapolcza, u. p. Csik-Szereda, Simon S. E. Csorna, Sopronm. Németh Elek, Visy Ignác. Csurgó, Somogym. Fördös Ferencz, Hanslitsek Mihály, Walent Imre. Czegléd, Pestm. Fülöp György, Ungvári József. Czrepaja, Torontálm. Patezán Dusan. Debreczen, Özv. Fodor Gáborné, fűvészkert-u. 1086. Özv. Fülöp Jánosné, Miklós-u. 1940. Konrád János, nagy uj-u. 1702. Özv. Lux Lajosné, nagy uj-u. 1706. Özvegy Szabó Eszter, darabos-u. 992. Özv. Szentesi Ferenczné, nagy uj-u. 1700. Dekanovce, Zalam. Tiszai Gyula. Deliblát, Temesm. Milosavlyev József. Deés, Szolnok-Dobokam. Varga Berta. Detta, Temesm. Adám János. Barth János. Déva, Hunyadm. Kosztin Nándor. Rimsel Henrik. Várdi Antal. Devceser, Veszprémm. Bodoky István. Diósgyőr, Borsod. Fabri Gyula. Dobsicza, Torontálm. Drudarszky Mihály. Dobsina, Gömörm. Benedikti Manó. Dognácska. Krassó-Szörénym. Özv. Joannovics M.-né. Dolovó, Torontálmegye. Gruics István. Duna-Bogdány, Pestm. Schneider J. Duna-Földvár, Tolnam. Gozon Tamás. Schwarzkopf Antal. Duna-Pataj, Pestm. Lekki Ferencz. Dún-Szekcső, Pozsonym. Ágh Ignác. Bölcs házy Lajos. Hirschler Simon. Duna-Vecse, Pestm. Szeidel Lajos. Eger, Hevesm. Bonyik Miklós, Gahy Nándor, Karoly János, Károly Rezső,

Mexner Rezső, Potyoro Lipót. Elek, Aradm. Fövényi József. Élesd, Biharm. Krestmer Gusztáv. Eperjes, Sárosm. Gabona József. Özv. Glieger Józsefné, Jakubek Pétnr. Ercsi, Fehérm. Károly Zsigmond. Plavsics Sándor. Érsekujvár, Nyitram. Bapi József. Czuday Endre. Hrabovszky János. Erzsébetváros, Kis-Küküllóm. Özv. Ág Anna. Özv. Novkoj Margit. Piferg Matild. Esztergom, Kitzinger József. Facset, Krassó-Szörénym. Rothkopf Lajos. Fadd, Tolnam. Ponus József. Fajsz, Pestm. Mohr Gyula. Fehértemplom, Temesm. Markovics Áron. Milutinovics György, Petrovics György, Petrovics Milán. Prodanovics Miklós. Felső-Ireg, Tolnam. Czigler Andor. Felső-Kismártonhegy, u. p. Kis-Márton, Sopronm. Rasz Ferencz. Felső Ór, Vasm. Bata István. Felső-Szt.-Miklós-Szerdahely, Sopronm. Tóth J. Fityeház, u. p. Mura-Keresztur, Zalam. Stern J. Fogaras, Kiss József.

(Folyt. következik.)

Vegyések.

Tisztelt tagtársaink közül sokan hátralékban vannak még a mult, s némelyek az előző évi tagsági díjjal is.

Felkérjük a hátralékosokat, hogy kötelezettségüknek szíveskedjenek mielőbb eleget tenni. Az egyesületre súlyos anyagi terhek nehezednek, melyeket a tagdíjából kell fedezni s azok pontatlan fizetése fölötté hátrányos az egyesületre.

Egyben figyelmeztetjük az egy évesnél régibb hátralékosokat, hogy a mennyiben február hóig fizetési kötelezettségüknek eleget nem tesznek, február hótól fogva a „M. Közlöny“ küldését beszüntetjük.

Rendes tagsági díj 2 frt, körli tagsági díj 1 frt.

A tagok lapunkat is kapják a tagsági díjakért.

Kérjük t. tagjainkat és a méhészet barátait, hogy szíveskedjenek lapunkat minél szélesebb körben terjeszteni.

— **Elnapolt közgyűlés.** Az Erdélyrészi Méhész-Egylet folyó évi január 27-ére hirdetett közgyűlése elnökiünk közbejött betegsége miatt február hó 4-ére napoltatott el.

— **Sötér Kálmán** »Méh és Világa« czimü munkájára az előfizetés, illetőleg előjegyzés idejét a mult év deczember 31-ére tette a kiadó-bizottság. Az előfizetések és előjegyzések határidejét a bizottság *meghosszabbította 1895. évi ápril 15-ig.*

Kérjük a méhészet barátait, hogy ezt sziveskedjenek tudomásul venni. A határidő-meghosszabbítás és ezzel a könyv megjelenésében egy kis késedelem a miatt történik, mert a nagynevű író jeles munkájához méltó illusztratiokat akar a bizottság a szöveg közé nyomtatni, melyek elkészítésére vállalkozott elsőrendű lipcsei műintézet a clichék elkészítésére időhadékat kért. A halasztás bőven lesz kárpótolva a művészi kivitelű képekben.

— **Sötér Kálmán** »Méh és Világa« czimű műre az előfizetők névsorát közöljük, a mint azt már előbb is jeleztük; kérjük azonban azon t. előfizetőket, kiknek neveit a már közlöttek között nem adhattuk, legyenek nyugodtan, mert senki se maradhat ki, a meny nyiben szigorú pontossággal vezetett kimutatásunk minden tévedést kizár. Az előfizetések „*Turcsányi Gyula, belmagyar-utcza 2. szám*“ czimre küldendők, ki a mű pénzügyi részét magára vállalni szives volt. — Előfizettek: Balogh Gergely, Valló János, Fadgyas János, Csere Lajos, Riedl Gusztáv, Kamarás Béla, Berényi József, Deák Gerő, Tordai Samu, Szamosujvári méhészkör, Sötér Ferencz.

— **Távolítsuk el a havat a méhes környékéről.** Régi szabály, hogy a méhes környékéről el kell távolítani a havat, mert a verőfényre kirepülő méhek a hóba lehullanak, odavesznek. Mikor kevés a hó: segít a természet is, néha idejekorán, de az idéni nagy havazás után, ha a méhész nem elég gondos, kárát vallhatja. Helyesen cselekszik az a méhész, ki a méhes körül bőven szalmát szór, hogy az esetleg leszálló méhek a hideg földön neho gy megdermedjenek.

— **Raj-biztosító.** Nem valamely biztosító-intézet új üzletágáról van szó, hanem oly készülékről, mely biztosítja a méhészt a raj megszökése ellen. Mint praktikus és elmés találmány van fölemlítve a »D. B. Fr.« legutóbbi számában, de csak annyit mond róla ismertetésül a közlő, hogy a készüléket a méhész a kaptárhoz illeszti, mikor a család rajzásra készen van, azután nyugodtan láthat egyéb dolga után, elég, ha estére látogat ismét a méhesébe, mert a rajat befogva találja meg az ügyesen kieszelt csapdában. A feltaláló nevéből csak a P. betűt adja a közlő, a ki csupa szerénységből

»törvényes védelem« alá helyezte találmányát. Hol lehet megszerzeni s mily árban? csak ezután tudjuk meg. Azután majd többet írunk róla.

— *Kakao-liqueur mézzel.* 50 gramm legjobb minőségű olajtartalom nélküli Cacao port, 3 gramm Ceylon-fahéjat, 1 gramm vaniliát, 250 gramm finomított szeszét ugyanannyi desztillált vízben 3 napig áztatunk, gyakran felrázogatva. Filtrálás után 400 gramm jól lehabozott, forró mézzel vegyítjük. Azért forró állapotban, mert így a spiritus elveszíti éles ízét. A méz tartalmat lehet izlés szerint változtatni.

Tagsági díjt fizettek :

a) **Rendes tagok:** Bács György 94, Borbély Mihály 93—94, Chorus Gyula 94, Dengyel János 94, Gilyén József 94 1 frt, 95 1 frt, Gresinczky Antal 95, Hermann József 94, Hory Béla 94, dr. Klatrubetz Gyula 95, Matisz Lajos 95, Nagy Mór 93, Okulicsányi Manó 95, Pál Gyula 94, Szász Ferencz (I) 95, Szabó Imre (II) 95, Szénássy Ferencz 95, Szepesmegyei Méhész-Egylet 94 1 frt, 95, Szigethy Miklós 94, Sztuhlik Lajos 95, Szukup Lajos 94, Sneff József 95, Tosa László 94, Ujhelyi József 93—4.

Köri tagok: Ágoston Béla 94—5, Barabás Sándor 93—4, Bartha Enre 94, Bernát Zoltán 94, ifj. Beteg Gergely 94, Csaba György 94, Czipolt Áron 95, Deák Géza 94, Derzsi Domokos 95, Derzsi Gábor 92—3, Gathy György 94, ifj. Gebé Andor 94, Gebhardt Imre 95, Goboczy Károly 93, Garay Elek 95, Homoki Antal 94, Hubrik Hugó 94, Joó Kálmán 95, Jozsa Sándor 95, Kaminszky Géza 94, Katrian Gyula 94, Kende Péter 95, Kercsedi György 94, Kis József 94, Ködmen Gábor 95, Köröksi József 94, Kovács Béla, Lajcsik Mihály 94, Lucs Ferencz 95, Masztelyák Pál 94, Mihálovics János 95, Minay István 94, V. Mészáros Endre 95, Magyarosi János 95, Nagy Illuminál 95, Nagy János (III) 94, Nagy Lajos (III) 94, Nemessányi Árpád 95, dr. Novák Endre 94, Ölberg Károly 94, Oncs József 95, Ortulay Antal 95, Orsházy János 95, Páll Domokos 94, Páll Antal 94, Pápai Samu 95, Petyán Simon 94, Pinkert József 95, Pribék József 94, Pohánka Ödön 93, Schwetz András 95, Soltesz Sándor 85, Szabó László (I) 95, Szamai Péter 94, Szücs István 94, Szwoboda Mihály 94, Torma János 95, gr. Török József 95, Turcsányi Andor 95, Vladucz Theofil 94, Winkler István 93, Zajzon Károly 94, Zsigmond Albert 94, Bürkösi ref. egyház 95, Szabó Ignác 94.